

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	8Cdo/12/2017
Identifikačné číslo spisu:	1111245039
Dátum vydania rozhodnutia:	25.09.2017
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Bajánková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2017:1111245039.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne F. bývajúcej v I., zastúpenej advokátskou kanceláriou FUTEJ & Partners, s. r. o., so sídlom v Bratislave, Radlinského č. 2, IČO: 35 955 341, proti žalovanej Slovenskej republike, za ktorú koná Národná banka Slovenska, so sídlom v Bratislave, Imricha Karvaša č. 1, IČO: 30 844 789, o náhradu škody, vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 12 C 221/2011, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 26. apríla 2016 sp. zn. 14 Co 370/2015-597, 14 Co 371/2015, takto

rozhodol:

Z r u š u j e rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 26. apríla 2016 sp. zn. 14 Co 370/2015-597, 14 Co 371/2015 vo výroku, ktorým bol potvrdený rozsudok Okresného súdu Bratislava I zo 4. februára 2015 sp. zn. 12 C 221/2011-527 a vo výroku o trovách konania a vec vracia v rozsahu zrušenia odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

O d m i e t a dovolanie proti výroku rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 26. apríla 2016 sp. zn. 14 Co 370/2015-597, 14 Co 371/2015, ktorým bolo potvrdené uznesenie Okresného súdu Bratislava I zo 4. mája 2015 sp. zn. 12 C 221/2011-561.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava I (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo 4. februára 2015 sp. zn. 12 C 221/2011-527 rozhodol tak, že zamietol návrh žalobkyne na začatie prejudiciálneho konania pred Súdnyim dvorom Európskej únie podľa článku 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie v právnej veci, zamietol žalobu žalobkyne vo veci samej a žalovanej nepriznal náhradu trov konania. Zamietnutie žaloby odôvodnil súd prvej inštancie tým, že v prejednávanej veci nebola preukázaná podmienka nesprávneho úradného postupu, ako jedna z podmienok pre úspešné uplatňovanie práva na náhradu škody podľa § 9 zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 514/2003 Z. z.“). Podľa názoru súdu prvej inštancie v predmetnej veci neexistuje príčinná súvislosť medzi žalobkyňou uvádzanou škodou a vytýkaným (nepreukázaným) nesprávnym úradným postupom žalovanej. Proti výroku uvedeného rozsudku, ktorým súd prvej inštancie žalobu zamietol, podala žalobkyňa odvolanie.

2. Súd prvej inštancie uznesením zo 4. mája 2015 sp. zn. 12 C 221/2011-561 uložil žalobkyni, aby v lehote 10 dní od doručenia tohto uznesenia zaplatila súdny poplatok za podané odvolanie vo výške 20 eur. Súd prvej inštancie súdny poplatok vyrubil podľa položky 7a Sadzobníka súdnych poplatkov, ktorý tvorí prílohu zákona č. 71/1992 Zb. v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdnych poplatkoch“). Proti tomuto uzneseniu súdu prvej inštancie podala žalobkyňa odvolanie v celom rozsahu.

3. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 26. apríla 2016 sp. zn. 14 Co 370/2015-597, 14 Co 371/2015 rozhodol tak, že rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti ako vecne správny potvrdil, žalovanej nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania a zároveň ako vecne správne potvrdil aj uznesenie súdu prvej inštancie, ktorým bola žalobkyni uložená povinnosť zaplatiť súdny poplatok za odvolanie. Odvolací súd po preskúmaní rozsudku súdu prvej inštancie v napadnutej časti dospel k záveru, že súd prvej inštancie na základe vykonaného dokazovania riadne zistil skutkový stav veci (§ 153 ods. 1 O.s.p.), vec správne právne posúdil a svoje rozhodnutie náležitým spôsobom odôvodnil v súlade s ustanovením § 157 ods. 2 O.s.p. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením napadnutého rozsudku a poukázal naň podľa § 219 ods. 2 O.s.p. Vo vzťahu k napadnutému uzneseniu súdu prvej inštancie odvolací súd uviedol, že súd prvej inštancie rozhodol správne, keď uznesením uložil žalobkyni povinnosť zaplatiť súdny poplatok za podané odvolanie, aj keď konanie o náhradu škody podľa zákona č. 514/2003 Z. z. (čo je predmetom konania v prejednávanej veci) bolo do 30. septembra 2012 od poplatku vecne oslobodené, a teda nebolo uvedené v Sadzobníku súdnych poplatkov. Položka 7a Sadzobníka súdnych poplatkov, ktorý tvorí prílohu zákona o súdnych poplatkoch, bola do sadzobníka vložená novelou vykonanou zákonom č. 286/2012 Z. z., ktorý nadobudol účinnosť 1. októbra 2012. Touto novelou bolo tiež zrušené ust. § 4 ods. 1 písm. k) zákona o súdnych poplatkoch, ktorým bolo od poplatku oslobodené súdne konanie vo veciach náhrady škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom. Takéto súdne konanie teda nie je od 1. októbra 2012 oslobodené od poplatkov. Žalobkyňa by nebola povinná zaplatiť súdny poplatok za odvolanie iba v prípade, ak by odvolanie podala do 30. septembra 2012. Nakoľko odvolacie konanie sa začalo podaním odvolania proti rozsudku až dňa 20. februára 2015, t.j. za účinnosti zákona o súdnych poplatkoch v znení zákona č. 286/2012 Z. z., žalobkyni ako odvolateľke (navrhovateľke poplatkového úkonu - odvolania) vznikla poplatková povinnosť zaplatiť súdny poplatok za podané odvolanie vo výške 20 eur.

4. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzovala z § 237 písm. f/ O.s.p. (poznámka dovolacieho súdu: v zmysle Občianskeho súdneho poriadku v znení účinnom od 1. januára 2015 ide o ustanovenie § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.) v spojení s § 241 ods. 2 písm. a/, b/, c/ O.s.p. Žalobkyňa namietala, že rozhodnutie odvolacieho súdu (rovnako rozhodnutie súdu prvej inštancie) je vecne aj právne nesprávne a konanie (prvostupňové aj odvolacie) je postihnuté inou vadou (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (R 11/1998). Podľa názoru žalobkyne odvolací súd pristúpil k rozhodnutiu o odvolaní žalobkyne svojvoľne, arbitrárne a formalisticky. Žalobkyňa uviedla, že odvolací súd neprípustným spôsobom pracoval s doterajšou judikátúrou, keď judikátúru, ktorú považoval za vhodnú, citoval, ale ostatnú a rovnako dôležitú zamlčal, lebo ju ani nespomenul. Žalobkyňa ďalej v dovolaní namietala nedoručenie vyjadrenia žalovanej k odvolaniu žalobkyne, čím došlo k porušeniu práva žalobkyne na spravodlivý proces v súlade s čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a tým k odňatiu možnosti konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. Podľa žalobkyne rozhodnutie odvolacieho súdu nevychádza z objektívneho a komplexného posúdenia rozhodujúcich skutočností a je založené na nesprávnych skutkových a právnych zisteniach, pretože tieto vychádzajú z vykonaného dokazovania súdom prvej inštancie, ktoré je neúplné. Žalobkyňa považuje rozhodnutie odvolacieho súdu za nepreskúmateľné, v dôsledku čoho došlo k porušeniu jej práva na spravodlivý súdny proces, a teda k odňatiu možnosti konať pred súdom podľa § 237 písm. f/ O.s.p. Žalobkyňa poukázala aj na skutočnosť, že odvolací súd a aj súd prvej inštancie pri svojom rozhodovaní nezohľadnili, resp. nevyhodnotili správne žalobkyňou navrhnuté dôkazy. Podľa názoru žalobkyne skutočnosť, že odvolací súd aj súd prvej inštancie nezohľadnili všetky žalobkyňou navrhnuté dôkazy, došlo zo strany odvolacieho súdu k nesprávnemu právnenému posúdeniu veci vzhľadom na zistený skutkový stav. Vo vzťahu k uzneseniu súdu prvej

inštancie, ktorým bola žalobkyni uložená povinnosť zaplatiť súdny poplatok za odvolanie, žalobkyňa uviedla, že rozhodnutie súdu prvej inštancie a tiež rozhodnutie odvolacieho súdu sú vecne aj právne nesprávne a majú vady, v dôsledku čoho žalobkyni bola odňatá možnosť konať pred súdom. Žalobkyňa navrhla, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

5. Žalovaná vo vyjadrení k podanému dovolaniu navrhla, aby dovolací súd dovolanie v celom rozsahu odmietol alebo zamietol.

6. Dovolanie bolo podané 21. júna 2016. Podľa prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C.s.p.“), ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2016, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Podľa § 470 ods. 2 veta prvá C.s.p. (ale) právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 C.s.p.) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 C.s.p.) strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.), bez nariadenia pojednávania (§ 443 C.s.p.) dospel k záveru, že rozhodnutie odvolacieho súdu je potrebné čiastočne zrušiť.

8. Podľa právneho stavu účinného do 30. júna 2016 bolo možné dovolaním napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu iba vtedy, pokiaľ to zákon pripúšťal (§ 236 ods. 1 O.s.p.). Dôvody prípustnosti dovolania proti rozsudku vymedzoval § 238 O.s.p. Dovolanie bolo prípustné proti každému rozhodnutiu tiež vtedy, ak v konaní došlo k závažnejším procesným vadám uvedeným v § 237 ods. 1 O.s.p.

9. Dovolanie žalobkyne smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, ktorý nemá znaky rozsudkov, proti ktorým bolo dovolanie v zmysle § 238 O.s.p. prípustné. Dovolanie žalobkyne teda v zmysle § 238 O.s.p. nevyvolalo účinky, ktoré by podľa právneho stavu do 30. júna 2016 umožňovali uskutočniť meritorný dovolací prieskum.

10. V danej veci by preto dovolanie bolo prípustné, iba ak v konaní došlo k procesným vadám uvedeným v § 237 ods. 1 písm. a/ až g/ O.s.p. Povinnosť skúmať, či v konaní nedošlo k niektorej z týchto väd vyplýva pre dovolací súd z § 242 ods. 1 O.s.p. Dovolací súd sa z tohto dôvodu neobmedzil len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O.s.p., ale sa zaoberal tiež otázkou, či v konaní nedošlo k procesnej vade v zmysle § 237 ods. 1 a/ až g/ O.s.p.

11. Žalobkyňa procesné vady konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. nenamietala a vady tejto povahy ani nevyšli v dovolacom konaní najavo.

12. Žalobkyňa namietala vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. Podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. dovolanie bolo prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

13. Žalobkyňa vyvodzovala procesnú vadu konania uvedenú v § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. z toho, že rozhodnutie odvolacieho súdu je nepreskúmateľné, čím došlo k porušeniu jej práva na spravodlivý súdny proces a taktiež že nedoručením vyjadrenia žalovanej k odvolaniu žalobkyne došlo k porušeniu práva žalobkyne na spravodlivý proces v súlade s čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

14. Odňatím možnosti konať pred súdom sa v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. rozumel procesne nesprávny postup súdu znemožňujúci účastníkovi konania realizáciu jeho procesných oprávnení [v zmysle § 18 O.s.p. mali účastníci rovnaké postavenie a súd bol povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti

na uplatnenie ich práv - pozri napríklad právo účastníka vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom (§ 41 O.s.p.), nazerať do spisu a robiť si z neho výpisy (§ 44 O.s.p.), vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým vykonaným dôkazom (§ 123 O.s.p.), byť predvolaný na súdne pojednávanie (§ 115 O.s.p.), na to, aby mu bol rozsudok doručený do vlastných rúk (§ 158 ods. 2 O.s.p.)].

15. V zmysle článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

16. V zmysle článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd jednou zo všeobecných záruk spravodlivého prejednania vecí pred súdom je zásada „rovnosti zbraní“. Tento princíp je jeden zo znakov širšieho konceptu spravodlivého súdneho konania a vyžaduje, aby každej procesnej strane bola daná primeraná možnosť predniesť svoju záležitosť jej protistrane.

17. Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vydal 13. januára 2015 rozsudok vo veci Trančíková proti Slovenskej republike, v ktorom sa zaoberal aj opodstatnenosťou námietky o nemožnosti vyjadriť sa k vyjadreniu protistrany v rámci odvolacieho konania. V tomto rozsudku dospel Európsky súd pre ľudské práva k názoru, že aj keď vyjadrenie k odvolaniu neobsahuje žiadne nové skutočnosti alebo argumenty, ku ktorým by sa procesná strana už nebola vyjadrila v predchádzajúcom priebehu konania a prípadne ide o vyjadrenie nemajúce vplyv na rozhodnutie odvolacieho súdu, musí byť druhému účastníkovi daná možnosť oboznámiť sa s ním, ak bolo formulované ako právna a skutková argumentácia. V rozsudku sa doslovne uvádza, že „požiadavka, aby účastníci súdneho konania mali možnosť dozvedieť sa o všetkých predložených dôkazoch alebo vyjadreniach podaných v ich veci a vyjadriť sa k nim, sa vzťahuje na odvolacie konanie rovnako ako na prvostupňové konanie, a to napriek skutočnosti, že odvolanie nemusí vyvolať žiadnu novú argumentáciu“. Pokiaľ súd takúto možnosť druhej procesnej strane nevytvorí, dochádza k porušeniu práva na spravodlivé konanie, ktoré je zaručené článkom 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

18. Vychádzajúc z uvedeného bolo v preskúmvanej veci potrebné zohľadniť, že k odvolaniu žalobkyne doručenému súdu prvej inštancie 20. februára 2015 (č. l. 547 spisu) sa písomne vyjadrila žalovaná podaním doručeným súdu prvej inštancie 14. mája 2015 (č. l. 565 spisu), žalobkyňa ale nemala možnosť sa o tomto vyjadrení žalovanej k jej odvolaniu dozvedieť a prípadne sa k nemu aj vyjadriť, pretože súd jej toto vyjadrenie žalovanej k jej odvolaniu nedoručil (napriek pokynu na č. l. 591 spisu). Opomenutím doručenia tohto vyjadrenia žalovanej žalobkyni došlo k porušeniu jej práva na spravodlivý proces v zmysle čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a tým k odňatiu jej možnosti konať pred súdom v zmysle ustanovenia § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.

19. Skutočnosť, že došlo v konaní k procesnej vade podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. je okolnosťou, pre ktorú musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou nemôže byť považované za správne. Dovolaciemu súdu preto neostalo iné, než rozsudok odvolacieho súdu vo výroku, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvej inštancie a v nadväzujúcom výroku o trovách odvolacieho konania zrušiť a vec mu v rozsahu zrušenia vrátiť na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1 C.s.p. v spojení s § 450 C.s.p.).

20. K dovolaniu proti výroku rozsudku odvolacieho súdu, ktorým potvrdil uznesenie súdu prvej inštancie o povinnosti žalobkyne zaplatiť súdny poplatok za odvolanie, dovolací súd uvádza, že tento výrok, i keď je obsiahnutý vo výrokovej časti rozsudku, má povahu uznesenia (por. § 223 O.s.p.). Uznesenia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú uvedené v § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. Dovolanie žalobkyne nesmeruje proti uzneseniu, ktoré je uvedené v týchto ustanoveniach; prípustnosť dovolania preto z § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. nevyplyva.

21. Vzhľadom na vyššie uvedené by prípustnosť dovolania žalobkyne zakladalo, ak by v konaní došlo k procesným vadám uvedeným v § 237 ods. 1 O.s.p.

22. Žalobkyňa procesné vady konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. netvrdila a vady tejto povahy ani nevyšli v dovolacom konaní najavo. Prípustnosť jej dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

23. Žalobkyňa namieta, že vyrubením súdneho poplatku za odvolanie jej v konaní bola odňatá možnosť pred súdom konať (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.). V tejto súvislosti dovolací súd uvádza, že občianskoprávne kolégium najvyššieho súdu prijalo 3. decembra 2015 Stanovisko č. 1/2016, ktorého právna veta znie: „Ak bolo odvolanie (dovolanie) podané po 30. septembri 2012, vzťahuje sa na poplatkovú povinnosť v odvolacom (dovolacom) konaní právna úprava účinná od 1. októbra 2012, i keď konanie vo veci samej na súde prvého stupňa začalo pred 30. septembrom 2012.“ Dovolací súd taktiež pripomína, že samotným vyrubením súdneho poplatku sa strane konania neodníma žiadne procesné oprávnenie a nedochádza k odňatiu jej možnosti pred súdom konať (pozri tiež rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 218/2014, 2 Cdo 151/2015, 3 Cdo 688/2015, 4 Cdo 468/2014, 7 Cdo 461/2015 a 8 Cdo 27/2016).

24. Žalobkyňa z hľadiska obsahového v dovolaní namietala, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd v tejto súvislosti poznamenáva, že nesprávne právne posúdenie veci prípustnosť dovolania nezakladá (pozri tiež R 54/2012 a viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010 a 8 ECdo 170/2014). Nejde totiž o vadu konania uvedenú v § 237 ods. 1 O.s.p., ani znak (atribút, stránku) rozhodnutia, ktorý by bol uvedený v § 238 ako zakladajúci prípustnosť dovolania.

25. Vzhľadom na uvedené možno uzavrieť, že prípustnosť dovolania žalobkyne nevyplýva z § 239 O.s.p., nepotvrdila sa existencia procesnej vady konania tvrdenej žalobkyňu a v konaní nevyšli najavo ani iné vady uvedené v § 237 ods. 1 O.s.p. Najvyšší súd preto dovolanie žalobkyne proti výroku rozsudku odvolacieho súdu potvrdzujúcemu uznesenie súdu prvej inštancie, ktorým bola žalobkyni uložená povinnosť zaplatiť súdny poplatok za odvolanie ako procesne neprípustné odmietol (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p.)

26. V novom rozhodnutí odvolací súd rozhodne znova o trovách pôvodného konania aj o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 C.s.p.).

27. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.